

СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФОРМУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ СЕРЕДНЬОГО ПРИДНІПРОВ'Я

Мета дослідження полягає у оцінці суспільно-історичного потенціалу для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я, виявленні основних рекреаційних ресурсів суспільного походження в межах Середнього Придніпров'я як основної бази формування регіонального рекреаційного комплексу.

Методика. Для вирішення основних завдань дослідження використано аналітичний, порівняльний, історичний та картографічний методи дослідження.

Результати. Розглянуто особливості суспільно-історичного потенціалу Середнього Придніпров'я як важливого фактору формування регіонального рекреаційного комплексу. Здійснена загальна оцінка суспільно-історичних рекреаційних ресурсів регіону. Розроблено пропозиції щодо основних напрямків використання існуючого суспільно-історичного потенціалу та підвищення ефективності його використання.

Наукова новизна. Проаналізовано просторово-територіальні особливості розміщення та загальні запаси основних рекреаційних ресурсів суспільного походження в межах Середнього Придніпров'я. Розглянуто основні характеристики, розташування та властивості найбільш перспективних суспільно-історичних рекреаційних ресурсів, а також напрямки їх використання для організації рекреаційної діяльності. Визначено чисельність та структуру історико-культурних пам'яток регіону, відповідно до їх цінності на державному та місцевому рівні.

Практична значимість. Дане дослідження виступає основою для дослідження рекреаційного потенціалу, а також подальшого обґрунтування створення регіонального рекреаційного комплексу. Крім того результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі при підготовці фахівців з рекреації та туризму.

Ключові слова: суспільно-історичний потенціал, суспільно-історичні рекреаційні ресурси, архітектурно-історичні ресурси, біосоціальні ресурси, подієві ресурси, Середнє Придніпров'я.

ОБЩЕСТВЕННО-ИСТОРИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ФОРМИРОВАНИЯ РЕКРЕАЦИОННОГО КОМПЛЕКСА СРЕДНЕГО ПРИДНЕПРОВЬЯ

Цель исследования заключается в оценке общественно-исторического потенциала для формирования регионального рекреационного комплекса Среднего Приднепровья, выявлении основных рекреационных ресурсов общественного происхождения в пределах Среднего Приднепровья как основной базы формирования регионального рекреационного комплекса.

Методика. Для решения основных задач исследования использованы аналитический, сравнительный, исторический и картографический методы исследования.

Результаты. Рассмотрены особенности общественно-исторического потенциала Среднего Приднепровья как важного фактора формирования регионального рекреационного комплекса. Осуществлена общая оценка общественно-исторических рекреационных ресурсов региона. Разработаны предложения по основным направлениям использования существующего общественно-исторического потенциала и повышения эффективности его использования.

Научная новизна. Проанализированы пространственно-территориальные особенности размещения и общие запасы основных рекреационных ресурсов общественного происхождения в пределах Среднего Приднепровья. Рассмотрены основные характеристики, расположение и свойства наиболее перспективных общественно-исторических рекреационных ресурсов, а также направления их использования для организации рекреационной деятельности. Определены численность и структура историко-культурных памятников региона, согласно их ценности на государственном и местном уровне.

Практическая значимость. Данное исследование выступает основой для исследования рекреационного потенциала, а также дальнейшего обоснования создания регионального рекреационного комплекса. Также результаты исследования могут быть использованы в учебном процессе при подготовке специалистов по рекреации и туризма.

Ключевые слова: общественно-исторический потенциал, общественно-исторические рекреационные ресурсы, архитектурно-исторические ресурсы, биосоциальные ресурсы, событийные ресурсы, Среднее Приднепровье.

UDC 911.3: 338.48

Sokolovskiy Viktor Anatoliiovych

The Flight Academy National Aviation
University, Kropyvnytskyi, Ukraine, e-mail:
victor.sokolovskij@gmail.com

SOCIO-HISTORICAL POTENTIAL OF FORMING THE RECREATIONAL COMPLEX OF THE MIDDLE PRIDNIPROVIA

The purpose of the study is to assess the socio-historical potential for the formation of the regional recreational complex of the Middle Pridniprovya, identifying the main recreational resources of social origin within the Middle Pridniprovya as the main base for the formation of the regional recreational complex.

Methodology. To solve the main problems of the research, analytical, comparative, historical and cartographic research methods were used.

Results. In the article features of the socio-historical potential of the Middle Pridniprovya are considered as an important factor in the formation of a regional recreational complex. The overall assessment of socio-historical recreational resources of the region is carried out. Proposals on the main directions of using the existing socio-historical potential and improving the efficiency of its use are developed.

Scientific novelty. The purpose of the study is to assess the socio-historical potential for the formation of the regional recreational complex of the Middle Pridniprovya, identifying the main recreational resources of social origin within the Middle Pridniprovya as the main base for the formation of the regional recreational complex. The spatial and territorial characteristics of the placement and general stocks of the main recreational resources of social origin within the Middle Pridniprovya are analyzed. The main characteristics, location and properties of the most promising socio-historical recreational resources, as well as the directions of their use for the organization of recreational activities are considered. The number and structure of historical and cultural monuments of the region are determined according to their value at the state and local level.

Practical significance. This research serves as the basis for the study of recreational potential as well as for further substantiation of the creation of a regional recreational complex. In addition, the results of the study can be used in the educational process while training specialists in recreation and tourism.

Key words: socio-historical potential, socio-historical recreational resources, architectural and historical resources, biosocial resources, event resources, Middle Pridniprov'ia.

Постановка проблеми. Процес формування регіонального рекреаційного комплексу в сучасних ринкових умовах суттєво залежить від наявності рекреаційних ресурсів як вагомої складової ресурсного потенціалу території. Аналіз сучасних тенденцій розвитку туризму демонструє зростання ролі суспільно-історичних ресурсів в туристському споживанні. Саме тому, дослідження суспільно-історичного потенціалу є необхідною умовою визначення можливостей розвитку рекреаційного господарства Середнього Придніпров'я.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню рекреаційно-туристських ресурсів України, їх районуванню і оцінці, факторам використання рекреаційно-ресурсного потенціалу присвячені праці М. Багрова, Л. Багрової, О. Бейдика, П. Гудзя, М. Крачила, С. Кузика, О. Любіцевої, В. Мацоли, Н. Недашківської, В. Побірченко, М. Поколодної та інших. Проблему виявлення рекреаційних ресурсів та підвищення ефективності їх використання також досліджувало значна кількість вчених в галузі рекреації, зокрема В. Бабарицька, М. Блага, В. Гетьман, В. Єна, Г. Казачковська, Н. Сажнева, І. Смаль, Д. Стеченко – в Україні; М. Гіоргієвські, Г. Гобілато, Д. Боуен, С. Кожухаров, Д. Мейкенз, Д. Наковські, С. Пейдж, К. Холл – за кордоном.

Дослідженням ресурсного рекреаційного потенціалу та окремим напрямкам туризму і рекреації, що розвиваються на їх основі в межах Кіровоградської та Черкаської областей присвячено праці багатьох вчених різних напрямків О. Браславської, А. Домаранського, О. Колотухи, С. Конякіна, П. Курмаєва, В. Липчанського, В. Новикової, К. Побиванець, Ю. Савченко, Л. Скрипник, О. Сонька, Т. Стрижевської, В. Шикеренця.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Одночасно недостатньо уваги приділяється ресурсному потенціалу та іншим факторам формування регіонального рекреаційного комплексу вищого масштабного рівня та характеристиці рекреаційних ресурсів в Середньому Придніпров'ї.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає у оцінці суспільно-історичного потенціалу для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я, виявленні основних архітектурно-історичних, біосоціальних та подієвих рекреаційних ресурсів в межах регіону як основної бази формування регіонального рекреаційного комплексу. Виходячи з цього, були поставлені та вирішувалися наступні задачі:

- визначити склад та структуру суспільно-історичного потенціалу Середнього Придніпров'я;
- провести загальний аналіз просторово-територіальних особливостей розміщення суспільно-історичних ресурсів по території регіону;
- проаналізувати видове різноманіття та особливості використання в туристсько-рекреаційній діяльності різних генетичних видів суспільно-історичних рекреаційних ресурсів;
- визначити найбільш перспективні суспільно-історичні рекреаційні ресурси, що можуть бути залучені до рекреаційного використання;

- проаналізувати наявні та потенційні напрямки їх використання для організації рекреаційної діяльності в межах Середнього Придніпров'я.

Дослідження суспільно-історичного рекреаційного потенціалу регіонального рекреаційного комплексу, проводилося за допомогою порівняльно-географічного, порівняльного, картографічного та аналітико-статистичних методів.

Виклад основного матеріалу. Ресурсне забезпечення Середнього Придніпров'я характеризується значними запасами різноманітних рекреаційних ресурсів. Особливу роль в розвитку рекреаційної галузі регіону відіграють суспільно-історичні ресурси. За О. Бейдиком (2001), суспільно-історичні рекреаційно-туристські ресурси – це об'єкти та явища антропогенного (соціально - економічного, суспільно - історичного) походження залучені у сферу рекреації та туризму. Тож, основною складовою цієї групи рекреаційних ресурсів є пам'ятки архітектури, археології, історії та інші культурно-історичні об'єкти. Саме вони є наочним свідченням таланту народу, його тисячолітньої історії та включають споруди, пам'ятні місця і предмети, пов'язані з історичними подіями в житті народу та розвитком суспільства і держави, витвори матеріальної й духовної творчості, які мають історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність. Середнє Придніпров'я має значну кількість культурно-історичних пам'яток різних епох, які охоплюють період від палеоліту до наших днів. З цією землею тісно пов'язані сторінки Трипільської культури, корені зародження волелюбного козацтва. Станом на початок 2019 р. в межах регіону взято під охорону держави більше 14,7 тис. нерухомих пам'яток історії, археології, містобудування та архітектури, монументального мистецтва. З них, 14614 – пам'ятки місцевого значення та 119 – національного значення (табл.1).

Найбільша кількість припадає на пам'ятки археології – 9743 та пам'ятки історії – 3738 одиниць. Також на території регіону наявні близько 1 тисячі пам'яток архітектури та містобудування, а всі інші відносяться до пам'яток монументального та садово-паркового мистецтва.

Таблиця 1

Архітектурно-історичні туристичні ресурси національного значення Середнього Придніпров'я

Регіон	Кількість, од., в т.ч. :						Всього
	пам'ятки історії та монументального мистецтва	пам'ятки архітектури, в т.ч.:			пам'ятки археології	пам'ятки садово-паркового мистецтва	
		військової	культурної	громадської			
Кіровоградська область	1	7	5	5	4	3	25
Черкаська область	10	3	25	19	29	8	94
Разом Середнє Придніпров'я	11	10	30	24	33	11	119

*Складено автором за джерелами 5, 6, 10, 11

Територіальний розподіл архітектурно-історичних ресурсів за районами Середнього Придніпров'я наведено на рис. 1.

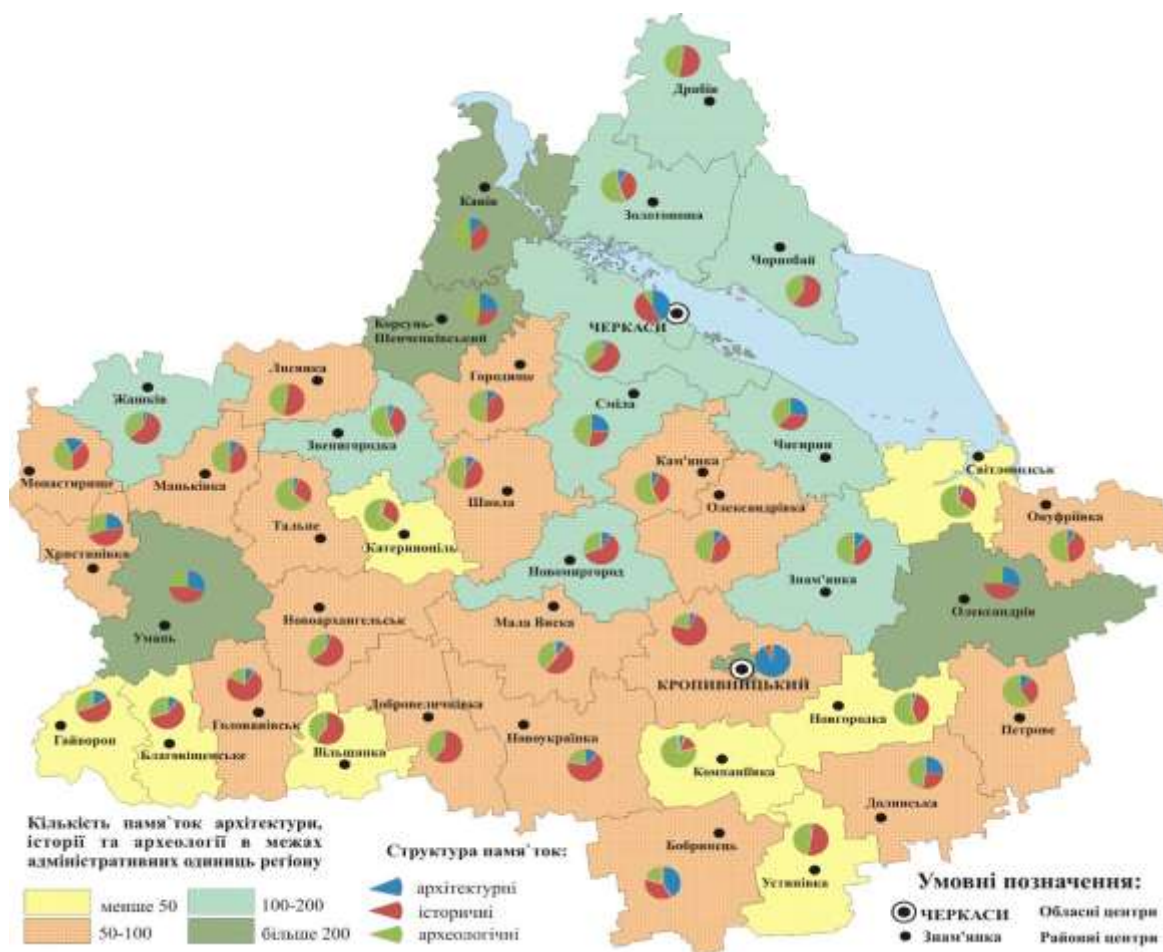

Рис. 1 Територіальна диференціація архітектурно-історичних ресурсів Середнього Придніпров'я

На підставі аналізу суспільно-історичних об'єктів національного значення, було виявлено, що найвища їх щільність спостерігається у межах м. Кропивницького, Канівського, Корсунь-Шевченківського та Чигиринського районів. Значною щільністю суспільно-історичних туристичних ресурсів національного значення вирізняються також Звенигородський, Золотоніський, Кам'янський, Тальнівський, Уманський, Христинівський, Шполянський райони та м. Черкаси.

Низька щільність суспільно-історичних пам'яток національного значення спостерігається у Городищенському, Дрибівському, Катеринопільському, Лисянському, Маньківському, Смілянському та Чорнобаївському районах Черкаської області, а також Долинському, Знам'янському, Кропивницькому, Новоархангельському, Новомиргородському, Олександрівському, Онуфріївському та Світловодському районах Кіровоградської області. Взагалі відсутні суспільно-історичні ресурси національного значення в 13 районах Кіровоградської та 2 районах Черкаської області.

Варто зазначити, що кількісний аналіз є однобічним показником туристичної привабливості певної території, оскільки не враховує цінності того чи іншого туристичного об'єкту.

Історико-культурні заповідники Середнього Придніпров'я

№ з/п	Назва	Рік заснування	Розташування
1	Державний музей-заповідник І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) – хутір «Надія»	1956	Кропивницький район
2	Шевченківський національний заповідник	1989	м. Канів
3	Державний історико-культурний заповідник «Трахтемирів»	1994	Канівський район
4	Корсунь-Шевченківський державний історико-культурний заповідник	1994	м. Корсунь-Шевченківський
5	Національний історико-культурний заповідник «Чигирин»	1995	Чигиринський район
6	Кам'янський історико-культурний заповідник	1995	м. Кам'янка
7	Державний історико-культурний заповідник «Трипільська культура»	2003	Тальнівський район
8	Державний архітектурно-історичний заповідник "Стара Умань"	2005	м. Умань
9	Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка»	2006	Звенигородський район

*Складено автором за джерелами 6, 9, 11

Найбільший інтерес для розвитку пізнавально-екскурсійного туризму становлять пам'ятки містобудування і архітектури, а також створені на їх основі історико-культурні заповідники (табл. 2). Різноманітність видів історико-культурної спадщини відбилася в організації таких різновидів історико-культурних заповідників, як історико-архітектурні, історико-археологічні, історико-меморіальні, садово-паркові, музеї-заповідники. На території регіону, станом на 01.01.2019 р. діють 9 історико-культурних заповідників, 65 державних і 500 громадських музеїв.

Значну цікавість туристів та екскурсантів викликають пам'ятки воєнної історії та військової архітектури, серед яких варто відзначити: земляні укріплення та фортеці регіону – Святої Єлизавети (1754 р.), Чигиринська (XVII ст.), Суботівські укріплення та ін. Заслужують на увагу й пам'ятки сучасної військової архітектури на базі яких створено музеї, це перш за все, військовий музей на хуторі Бойкова Шампань в с. Козацьке Звенигородського району та музей ракетних військ стратегічного призначення поблизу сел. Побузьке Голованівського району.

В останній час до мережі туристсько-екскурсійних маршрутів почали включатися монастирські комплекси, собори, церкви – пам'ятки кам'яної та дерев'яної архітектури XVI-XIX ст., які користуються популярністю на лише у місцевого населення, а й у іноземних туристів, яких стає все більше в передмістях м. Канева, с. Моринців та с. Шевченкове Звенигородського району, с. Суботів Чигиринського району, с. Розумівка Олександрівського району.

Серед культових пам'яток регіону на увагу туристів і паломників-християн заслуговують також найстаріший Георгіївський (Успенський) собор в м. Канів (XII ст.), Ільїнська церква в с. Суботів Чигиринського району (XVII

ст.), Преображенська церква Красногірського монастиря в с. Бакаївка, Золотоніського району, Свято-Миколаївський монастир в с. Лебедин Шполянського району, Свято-Миколаївська церква в с. Думанці Черкаського району, Свято-Преображенська церква в с. Мошни Черкаського району, Троїцький Матронинський жіночий монастир в с. Мельники Чигиринський району, Свято-Онуфріївський монастир в с. Чубівка Черкаського району, Ільїнська церква м. Новомиргород (XVIII ст.), Успенський костюл в м. Умань (XIX ст.), Грецька церква в м. Кропивницький (XIX ст.), Вознесенський собор в м. Бобринець (XIX ст.), Богоявленський монастир в с. Диківка, Знам'янського району, Покровський монастир в м. Олександрія та багато інших культових об'єктів.

Останніми роками масового розмаху набуло щорічне паломництво євреїв-хасидів з Ізраїлю та інших країн до м. Умані на могилу Раббі Нахмана (Брацлавського) – засновника релігійної течії в іудаїзмі. Досить значний пізнавальний та паломницький потенціал мають такі пам'ятки, як велика хоральна синагога (XIX ст.) в м. Кропивницькому, синагоги в м. Бобринці, м. Каневі, м. Звенигородці, м. Сміла та багато інших. Унікальним культовим об'єктом, що приваблює туристів є також єдиний в Україні буддистський храм «Білий Лотос» в м. Черкаси.

Досить перспективними для залучення до туристсько-рекреаційної діяльності є пам'ятки садово-паркової архітектури та палацово-паркові комплекси Середнього Придніпров'я. Найбільш атрактивними об'єктами такого спрямування є Софіївський парк в м. Умань, маєток графа Толстого в м. Онуфріївці, садиба Давидових у м. Кам'янці (XVIII-XIX ст.), садиба Лопухіних в м. Корсунь-Шевченківському (80-ті роки XVIII ст.), мисливський замок у м. Тальному (1896-1903 рр.), садиба Абази в м. Шпола, садиба княгині Голіциної в с. Козацькому Звенигородського району (XVIII-XIX ст.), садиба Даховського у с. Леськове Монастирищенського району, хутір «Надія» Кропивницького району, Синицький парковий комплекс у Христинівському районі, садиба Яхненків-Симиренків на Платоновому хуторі в с. Млієві заснована в сер. XIX ст. та інші. Цікавими є також пам'ятки культури на Кіровоградщині – приміщення першого українського професійного драматичного театру, будинок Тобілевича (Карпенка-Карого), батьківщина Сухомлинського та ін., пам'ятні місця пов'язані з життєдіяльністю чи перебуванням видатних осіб на Черкащині – Шевченка, Нечуй-Левицького, Пушкіна, Хмельницького та ін.

Особливу увагу слід звернути на комплекси споруд змішаного призначення різного рівня збереженості, які можна об'єднати в категорію археологічних ресурсів військового, громадського чи сакрального призначення. Сучасна структура пам'яткоохоронного фонду Середнього Придніпров'я включає 31 археологічну знахідку віком до 40-45 тисяч років. Найдавніші комплексні пам'ятки, городища, кургани та поховання відносяться до бронзової, залізної доби, трипільської та черняхівської культури. Знайдено також окремі археологічні знахідки римського періоду, ранньої Візантії, скіфських та сарматських поселень. Сучасні археологічні дослідження віднайшли багато пам'яток та об'єктів, що матеріалізують складну, героїчну і

трагічну середньовічну історію розвитку території – становлення Київської Русі, феодальна роздробленість, панування Золотої Орди тощо. Активним залученням до рекреаційного господарства характеризуються городище на горі Василиця в межах Черкас, Канівське, Уманське, Корсунь-Шевченківське городища, трипільські поселення на території Тальнівського, Новоархангельського, Монастирищенського, Христинівського та Уманського районів. Слід відмітити, що більшість археологічних пам'яток не мають експозиційного вигляду і тому потребують позначення на місцевості та додаткового інформаційного забезпечення для підвищення їх привабливості.

З кожним роком зростає рівень залучення до рекреаційно-туристичної діяльності більш сучасних подієвих ресурсів в сфері івент-туризму, особливо це стосується фестивальної активності. Найвідомішими фестивалями Середнього Придніпров'я є «ШЕ.Fest», «Vira Fest», «Монгольф'єрія. Квітуха країна», «Кропивницький Фест», «Вересневі самоцвіти», «Холодний Яр», «Степограй», «ГайдаFest», «Kavafest», «Центрально-український музейно-туристичний фестиваль», «Фестиваль Святого Миколая», «Трипільські зорі», «Дика груша», мотофестивалі «Тарасова гора» та «Дорога на Січ», а також інші подібні заходи різного спрямування і тематики, яких загалом проводиться більше 30 щороку. Така різноманітність заходів сприяє активізації внутрішньо-регіональних та зовнішніх рекреаційно-туристичних потоків, залученню максимальної кількості підприємств рекреаційного комплексу до надання всього спектру рекреаційних та супутніх послуг.

Висновки. Середнє Придніпров'я характеризується наявністю значної кількості суспільно-історичних ресурсів, що є, поряд з природними та природно-антропогенними ресурсами, основою для формування рекреаційного комплексу в регіоні. На базі наявних суспільно-історичних ресурсів в регіоні активно розвиваються екскурсійно-пізнавальні, розважальні та подієві напрямки туристсько-рекреаційної діяльності.

Для досягнення стійкого розвитку рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я, максимального залучення потенційних можливостей регіону необхідно визначити насамперед пріоритети і тенденції його розвитку, відповідно до наявних суспільно-історичних рекреаційних ресурсів. Виходячи з наявного суспільно-історичного потенціалу, серед них можна виділити такі:

- подальше залучення наявних пам'яток – Шевченківських святинь, місць козацької слави, культових споруд до господарського використання шляхом розвитку пізнавальних видів рекреаційної діяльності;
- розширення мережі національних, регіональних та місцевих тематичних і комплексних туристичних маршрутів;
- подальший розвиток мережі рекреаційних закладів і рекреаційної інфраструктури та підвищення ефективності їх функціонування;
- позначення на місцевості нематеріалізованих пам'яток тощо.

Список використаних джерел

1. Бейдик, О. О. (2001). Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. Київ: Київський університет.
2. Браславська, О. В. (2018). Регіональні особливості рекреаційних ресурсів Черкащини. Рекреаційні ресурси та послуги гостинності в регіонах України: матеріали III Всеукраїнської Інтернет-конференції. Черкаси : Ю. А. Чабаненко, 11-14.

3. Волошин, І. М. (2015) Туристичні ресурси Кіровоградщини та їх геопросторове поширення. С. М. Неділько та ін. (Ред. кол.) Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України. Кіровоград: КЛА НАУ, 125-138.
4. Домаранський, А. О. (2017) Туризм в Кіровоградській області: проблеми розвитку та основні принципи реорганізації. Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Кропивницький: КЛА НАУ, 45-54.
5. Кіровоградська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт. <http://www.kr-admin.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
6. Кіровоградщина туристична. Офіційний сайт. <http://tourism.kr-admin.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
7. Колотуха, О. В. (2016) Рекреаційно-туристські ресурси Кіровоградської області. Кропивницький. (Б.в)
8. Колотуха, О. В. (2017) Використання рекреаційно-туристського потенціалу Кіровоградської області для розвитку регіонального туризму. Кіровоградщина – 2025: пріоритети і можливості розвитку. Кропивницький: "Ексклюзив-Систем", 207-211.
9. Міністерство культури України. Офіційний сайт. <http://mincult.kmu.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
10. Черкаська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт. <http://ck-oda.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
11. Черкащина туристична. Офіційний туристичний портал Черкаської області. <http://tourismincherkasyregion.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).

Список использованных источников

1. Бейдик, А. А. (2001). Рекреационно-туристские ресурсы Украины: Методология и методика анализа, терминология, районирование: Монография. Киев: Киевский университет.
2. Браславская, А. В. (2018). Региональные особенности рекреационных ресурсов Черкасской области. Рекреационные ресурсы и услуги гостеприимства в регионах Украины: материалы III Всеукраинской Интернет-конференции. Черкасы Ю. А. Чабаненко, 11-14.
3. Волошин, І. М. (2015) Туристические ресурсы Кировоградщины и их геопространственной распространение. С. М. Неделько и др. (Ред. Кол.) Теоретические и прикладные направления развития туризма и рекреации в регионах Украины. Кировоград: КЛА НАУ, 125-138.
4. Домаранский, А. А. (2017) Туризм в Кировоградской области: проблемы развития и основные принципы реорганизации. Теоретические и прикладные направления развития туризма и рекреации в регионах Украины: Материалы III Международной научно-практической конференции. Кропивницький: КЛА НАУ, 45-54.
5. Кировоградская областная государственная администрация. Официальный сайт. <http://www.kr-admin.gov.ua> (accessed Apr 30 2019).
6. Кировоградщина туристическая. Официальный сайт. <http://tourism.kr-admin.gov.ua> (accessed Apr 30 2019).
7. Колотуха, А. В. (2016) Рекреационно-туристские ресурсы Кировоградской области. Кропивницький.
8. Колотуха, А. В. (2017) Использование рекреационно-туристского потенциала Кировоградской области для развития регионального туризма. Кіровоградщина - 2025: пріоритети и возможности развития. Кропивницький: "Ексклюзив-систем", 207-211.
9. Министерство культуры Украины. Официальный сайт. <http://mincult.kmu.gov.ua> (accessed Apr 30 2019).
10. Черкасская областная государственная администрация. Официальный сайт. <http://ck-oda.gov.ua> (accessed Apr 30 2019).
11. Черкащина туристическая. Официальный туристический портал Черкасской области. <http://tourismincherkasyregion.gov.ua> (accessed Apr 30 2019).

References

1. Baidyk, O. O. (2001). Rekreatsiyno-turyst-s'ki resursy Ukrayiny: Metodolohiya ta metodyka analizu, terminolohiya, rayonuvannya [Recreational and tourist resources of Ukraine: Methodology and methods of analysis, terminology, zoning] Kyiv: Kyiv University [In Ukrainian]
2. Braslavs'ka, O. V. (2018) Rehional'ni osoblyvosti rekreatsiynykh resursiv Cherkashchyny. [Regional features of recreational resources of Cherkasy region] Recreational resources and hospitality services in the regions of Ukraine: Materials of the III All-Ukrainian Internet Conference. Cherkasy: YU. A. Chabanenko, 11-14. [In Ukrainian]
3. Voloshin, I. M. (2015) Turystychni resursy Kirovohradshchyny ta yikh heoprostorove poshyrennya. [Tourist resources of Kirovograd region and their geospatial distribution] S.M. Nedilko and others (Eds.) Theoretical and applied directions of development of tourism and recreation in the regions of Ukraine. Kirovograd: KLA NAU, 125-138 [In Ukrainian]
4. Domaransky, A.O. (2017) Turyzm v Kirovohrads'kiy oblasti: problemy rozvytku ta osnovni pryntsyipy reorhanizatsiyi [Tourism in the Kirovograd region: problems of development and basic principles of reorganization] Theoretical and applied directions of development of tourism and recreation in the regions of Ukraine: Materials of the 3rd International Scientific and Practical Conference. Kropyvnytskyi: KLA NAU, 45-54. [In Ukrainian]
5. Kirovohrads'ka oblasna derzhavna administratsiya [Kirovograd Regional State Administration] Official site <http://www.kr-admin.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
6. Kirovohradshchyna turystychna [Kirovograd region tourist] Official site <http://tourism.kr-admin.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
7. Kolotukha, O. V. (2016) Rekreatsiyno-turysts'ki resursy Kirovohrads'koyi oblasti [Recreational and tourist resources of the Kirovograd region] Kropyvnytskyi [In Ukrainian]

8. Kolotukha, O.V. (2017) Vykorystannya rekreatsinyo-turysts'koho potentsialu Kirovohrads'koyi oblasti dlya rozvytku rehional'noho turyzmu [Use of the recreational and tourist potential of the Kirovograd region for the development of regional tourism] Kirovograd region - 2025: priorities and opportunities for development. Kropyvnytskyi: "Exclusive Systems", 207-211 [In Ukrainian]
9. Ministerstvo kul'tury Ukrayiny [Ministry of Culture of Ukraine] Official site <http://mincult.kmu.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
10. Cherkas'ka oblasna derzhavna administratsiya [Cherkasy Regional State Administration] Official site <http://ck-oda.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).
Cherkashchyna turystychna [Cherkassy region tourist] Official tourist portal of Cherkasy region <http://tourismincherkasyregion.gov.ua> (accessed Apr 30, 2019).